స్త్రీ నీతి సంగ్రహము

1551 / 10,316

వేదాంతగ్రంథములు

శ్రీః.

శ్రీనీతిసంగ్రహము.

ఇది

మంగు వెంకటరంగనాథరావుగారిచేత,

[illegible]

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు

కాకినాడ.

శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యానాగర ముద్రాక్షరశాల.

1914

వెల 0—1—0

శ్రీ [illegible]

శ్రీ [illegible] హా [illegible]

క॥ శ్రీరామప్యారిసాంభుధి । [illegible]
బున్న యుగ్రసిత్రాటి । [illegible]లన కైతవమున జల । కే
లినలుపు[illegible]ల్యగరిస్ర కోరిగొలుతున్ । ౧ ॥ క । మ
[illegible] మున్[illegible]నిచ[illegible] । [illegible]జాతములర్థినిలిపి వం
[illegible]ములు[illegible] । [illegible]పురాతనకవి । జనతావినతి
యొనరించి [illegible]తిమెయిన్ । ౨ ॥ తే-గీ ॥ [illegible]స్త్రీ
[illegible]సంగ్రహము నె[illegible]కృతి[illegible] । [illegible]దీనిబరించివిన
[illegible] । [illegible] తలయి నెలతల్లా[illegible] ।
[illegible] గా[illegible]గ । ౩ ॥ భ-గీ॥ వు
[illegible] రూపవర్తనము
[illegible] వనిత మేలుధ
లంచి[illegible] నేమి సేయగలదు । ౪ ॥ తే-గీ॥ పు
[illegible] యున్న । బడతి
[illegible] జేసి । యుల్లమెరి
[illegible]గాని । ధర్మమెరిగింపదగున
[illegible] । ౫ ॥ ఆ-గీ॥ [illegible]బరగిన

భార్యపుత్త్రమయ్యేనేనియతని యశము । పఱు
గుగా నెవ్వడఁబ్రేమఁబడఁదప్పక । మెలఁగుటొప్పుగాదె
నెలతలకును । ౬ ॥ తే.గీ॥ ఘనతరక్షేత్రసుక్షేత్రములయందు
జెల్ల । భార్యయనుగుణమ్మున గుణములఁబట్టినాదె । నారినె
ల్లవెంటల గొలువఁగానిసని । చానకుతమయిత్యాగామంచు
జాణజగతి । ౭ ॥ ఆ.గీ॥ స్త్రీహితమైన దానపూర్వక
మనై । జనకునిల్లినైన వనమునందనై । స్త్రీహిత
మైనమానిని భోగింప । పుత్త్రసంతతినిచ్చెనస్త్రీ
౮ ॥ క ॥ స్త్రీయనుచేనస్త్రీ యను । మానిసినాటియందు
కనుమాన మెయిమనమున్ । మానసిక్రైనదానిల ।
హీనమతియందడినిస్త్రీ కెనయమనిమనన్ । ౯ ॥ తే.గీ
చెప్పువిలసి వివేకమున నంతఃపదియందు । నేనముమన
ద్వృత్తిసమితిఁదెల్లు । దానయనిమనసౌఖ్యంబునడిసయు
సుబోధము । గానమువంగ మననెయమమానిమలను
౧౦ ॥ తే.గీ॥ మానవతుల పుత్త్రములమనుములమందు
నంబు భూమిమమలను గుణంబులట్లు । బోధనా
సుగవు గావ్రసనందనిలను । పలుకుమనంపత్రివె
ద్దయనుమలయము । ౧౧ ॥ కా.గీ । నిష్పరిత్రిమునన

సమకూర్పఫమాణంబు । ఫమణమున నొసంగెంబుఘన
మునాయు । ప్రసులభించుగాన వనజాక్షులిది
మమ । నెఱిగొనప్పరిప్రి గోటలుటొప్పు ।౧౨॥ ఆగీ
తొలుత నెట్టినాటి చెలిమి చేసినారి । గుణములబ్బి
గానెలపియు నా । తనవారిగా పిలమిఃకత్వ
ము నమిః । గలితముగ హాలకఁ దెలియుజగతి । ౧౩॥
ఉ॥ ప్లిష్టరోగములను నెనర్పు నపరోగము । పత్త్రాబ
ర్బుగానజగతి ముగతి । మరిదు చెడుచు గోడుపడతు
ల్పృతిమాను । నిప్పు నెడిచెప్పి యొప్పులయిన । ౧౪॥ ఆ
గీ॥ ఇల్పమైనయిటుల చెడి నాదిరిమను మతి । లేక
మిష్టిచెడు మిది రాజ్య । మనిమనుమన నెఱుగవ
లపాక్షియొప్పెని । పలస చెఱపురేకపన్నె కెనర్ప ॥
౧౫ ॥ క ॥ చేరాపిగి లనకాంతల । మావేరునువిశ్వ
సించి చెప్ప । పాపమము గానియెడు । ర్భా
పంమున ప్రిమనివారికి పృతికేతెలుపన్ । ౧౬ ॥ క॥
నోములులిలపోడుచుడను । పాపములను మూలమును
చు భాపమునచిపా । పాపము పొందని సాష్ఫికి । నే
పట్టుపగోనిగలుగదే కాలమునన్ । ౧౭ ॥ క ॥ క్షమ
యు దోసింబము నను । సుత్తమపథమణము దీనిమానుధ

న్యాలుసరోవ్వ । త్రిపురైపతీంతియుపనిక్కపుపలికితిని
దినుదతులుగయికొసుదెలమిన్ । ౧౮ ॥ క ॥ పాపు
రెదయూపిహీనత । పాపంబుని మదిపిలపక పాపిని
తతికిపం । తాపంబొసరింతుపిహిం । సాపర మోక్ష
మఃయనుపపనిముపనిరోకో । ౧౯ ॥ తే-గీ ॥ తన
యొపలముల్లసోకినంతినిహింపు । నామితెల్లంబు
కద యెల్లనునటంపు । ఘాతమయుగిష్టిపలగెపు
పూప్రపొంష్టే ఘనినఫలప్రపపాఫఃముప్పంపపె
ట్లు । ౨౦ ॥ తే-గీ ॥ దైవికంబుతైపుప్రకి పపిపిష్టి ।
పక్రితలమది పిలపోపినటాంపు । పపంలగెపు
గొనిసవ్వంగజనపద్లి । పాపములకిం చెపనెక్కపు
పాపముగపట । ౨౧ ॥ ఉ-సీ ॥

తనకునిపు గానిపిపయులతో పొత్తు । నేపు
గూడదట్లుచేసెనేని । యెక్కడైనగొక్కయొప్పై
సిబోకార్చు । పక్కనైనహీనతనుఘటించు ॥ ౨౨ ॥
॥ క ॥ నిలయంబుదమినకపంం । బలుపలుపటుగొప
లు నెఱులుబుద్ధియుగపని । స్థలములయు పెలయ
వద్దిలు । చెలువలఫిలజనులముపము జెందింతురిలన్
౨౩ ॥ తేగీ ॥ భుక్తినిమపయులంకొపముగతిపగప్ర । భా

షణముభోగపరతని బ్బరముపరుల । కగ్గలంబవితో
చునశ్లాఘరింప । జనదుగాంభీర్యమెద గోరువసజ
ముఖికి ॥ ౨౪ ॥ క ॥ మాటలతిన్న దనము మో । మో
టమిసత్యంబు దయాశ మోన్న తిపినయం । బోట
మితాలిమియునగల । పోటీకిగోటితుది వఖిలభో
గములవనిన్ ॥ ౨౫ ॥ తే.గీ ॥ హితము సెప్పినసంప్రీ
తినియ్యకొనక । యొగ్గుగపలంచి పగగొనునింతి
గాంచి । యగ్గుబద్ధ ప్రగ్గడనంతుపనియొజింగి । పె
దగదలింపని నతినిమ్మదినుభించు ॥ ౨౬ ॥ ఆ-గీ ॥ వ
లు చేపరింపబడిననవస్త్రంబులు । మండనములు
గనుమదమాల్యములును । బూసనొల్లరెంపు మానవ
తులుమహా । నింతకంటె హైన్యమెద్దియనుచు ౨౭॥
॥ తే.గీ ॥ మొగముద్రిప్పుటపకనిన నగుటబిట్టు । వలు
కుట వెదవినిజూచుటకులుకుటగున ।గునయనుటతల
పునపట గొణుగుటలువ । నితగుణములని వచియిం
త్రుసతీపిదులు ॥ ౨౮ ॥ క ॥ నుతుప్రలజూడు—లనగ
వ్రల । నపలనికాంచుబనిం పునునబోధులనె । యొ్యా
దనయునదాయనోషుము । పడకువగలపడతులాత్మ
నములినలగుటన్ ॥ ౨౯ ॥ ఆ ॥ గీ ॥ కుడువగట్టిగలిగి।

కూర్చుండినసద్గోష్ఠి । బొట్టుపుచ్చికొనక హాస్యపు
టి । యావలావలింప యింతులపోసంబు । తెన్నికొ
నుటితగు నెయ్యున్న లకును ॥ ౩౦ ॥ క ॥ కలిమిలేన
కెంతగలిగిన । బలుచదన ఘనమాటలుచేసిపలు చెటి
గులనం । కిలినాయని తెలుపుట బే । దలయొకవృద
వైచరింపదగుమార్గానికిన్ ॥ ౩౧ ॥ క ॥ తనయొకలోకం
బేచూ ॥ పృసనచనగగోపదెంపబును వానాచూ
పృసలోకము నెడనడిచెడు । వనితకుమది వేరెష
ర్వవరన మేలా ॥ ౩౨ ॥ క ॥ నుంచితినటుసిరి చేపెంపాం
దినదటునవ్యాయహావస్తులయుటు । వ్యాంపనిలన
దటుగర్వము । జెండపటు ఫలితోన్నట్టిచిత్రముగలదే ।
॥ 33 ॥ తేగీ ॥ నిందపొందిన పతితుల స్నేహముపిన
ము గుణవతులతో సాంగత్యమును చేప్పు । కట్ల
గానయశము గోరుచుండదివ్య । దృష్టిగలయోగిని
యుబోలె దిరుగుజగతి ॥ ౩౪ ॥ తేగీ ॥ తాసు జేయు
తప్పిదముల దలపదొరుల । తప్పులెన్నుచుదా గో
రుదానినిక । యున్న గోపింపు వానికయుండుసన
ట్టి । యొజుకమాలినపడతితో నెసయ జనదు ॥ ౩౫ ॥
ఆ ॥ గీ ॥ మునుగలంక మొందివెనుక నష్టమొనుల ।

డనరివైరియొసఁగిన్రి గనుటఁబూనుము । గానసంగనలకు
గల్గునైననింద్యంబు । లైనపనులు సేయుటనుచితం
బు ॥ ౩౬ ॥ క ॥ కలిమిగలవారిపలెవలు । వలుసొమ్ము
లు గొంటలుయుపిధపటులు సేయం । దలచుటయు
వైశ్రీవాసం । పలపంథ్రసు సేయుసగుదమవారల
కున్ ॥ ౩౭ ఆ-గీ ॥ కలహాపుభయులకునుగలిగించు
సేఁయు । తగ్రిపుమటుంచు నెంచిఁపుత జేసి । కల
హాపుమఁగ పొందుగలిగ యన్యోన్యోప । కృతులవె
లగిపిగసిపసంల కెంపు ॥ ౩౮ ॥ ఆ-గీ ॥ మాటయి
చ్చి నెపిలపడినాత్రేత్కృత । త్రులనుము స్నెతద్దద
ల పలయు । నిచ్చి నేనిపిపప నేమివాటిల్లిన । దిమ
గ ఒపిని వానిపేత్పవలయు ॥ ౩౯ ॥ క ॥ జననీజనకు
లుస్గోపిపి । యపుబంధుజనములు దనుబలుదెఅంగు
లపి । స్నిని సేయు పగనవస్తిన । ఋనవొప్పనుదతి
యువాపిపిములసనుక్షించున్ ॥ ౪౦ ॥ తేగీ ॥ తల్లిదం
డ్రిపొ బుట్టునెల్లికొనె ల్ల । చుట్టములుదలచినచో
టు బూపిగెలయు । గానమల్లభులగు వారిమానసంబు
గండనుంచి మెలంగుటగాదెసతికి ॥ ఆ-గీ ॥ మాతజ
నకులతిపూపలో బుట్టుచు । ల్పతియనుతలుదన్ను

బలుదెఱగుల । నుతులొనర్ప బ్రిదుకుసతికి సత్కీ-
ర్తిసౌ । ఖ్యమ్మునబ్బు నేమియబ్బురంబు ॥ ౪౨ ॥ క ॥
సతులకు దలపగనఖిల । వ్రతములలోను త్తమంపు
వ్రతమనిచెప్పం । బతిపూజనంబు బ్రకటిత । ద్గతినొం
దినసుభయలోకగతి గనుటయుదే ॥ ౪౩ ॥ ఆ.గీ॥ పురు
షభక్తిలేని పూజలోడి వ్రతములం । చిత్తతపములుతీర్థ
సేవనములు । దానవిధులుబాదిలోనెయ్యి ప్రేల్చిన ।
ట్లయినిరర్థకంబులగుటనిజము ॥ ౪౪ ॥ తే.గీ॥ జగతిన
నసూయదమయంతి చంద్రమతియు । యరుంధతి
యుమున్నగు సతులుపతినియమ । మహనీయత
పాతివ్రత్యమహిమగాదె । యఖిలజననుతిపాత్రసతా
యశముగనిరి । ౪౫ ॥ తే.గీ॥ సతిపతికిపాద్యదంపులు
చందనంబుపూలయుపవనంబు పన్నీటిమజ్జనంబు ।
బోలబ్రియమొనగూర్చుటొప్పుసతికిక్రి- । యన్య
యగునేని సాటివారసతియసరె । ౪౬ ॥ తే.గీ॥ డం
భకామాఘులోభమదములు ద్వేష । ముసుగడకు
ద్రోహిభక్తియు వినయముభయ । ముసుగలిగి పతి
పూజనము సందసర్చి । వఱలువనితయవనితయవని
తలమున । ౪౭ ॥ క ॥ ముదమొదవనుత్తమాంగన ।

హృదయేశుని యాజ్ఞితమున కెనగావిభవం। బోధ
వించుచునన్ని పనుల। పుడి సేమరకుండిన లోకమా
న్యతనొందున్ ॥ ౪౭ ॥ తే - గీ ॥ పతికియున్న రమణి
లేది వ్రాయిపసుల। దీర్చి పుజ్జనమాడిమందిరములం
క। రించిసర్వోపకరణసంస్కృతి దనర్చి। మెలగు
సరిమూడీ కోట పట్టిగంటయరుదె ॥ ౪౮ ॥ క ॥ తన
వంకచుట్టములకెం। కెనజామిటీవంకవారి నెన
రగుచుండం। బని జూచు నెలత గొనముల। గనిగా
నెలలుంచిమూసిగా నెయ్యుబలన్ ॥ ౫౦ ॥ క ॥ పతికె
ప్పుడియొపబైవుం। బతిలితమగునాలికతని యు
సుమతీసియా। స్తుతియుయుపూజలొనర్చేడు। వ
త్రివతాతిలక మెందుసుపియుసుఖంబున్ ॥ ౫౧ ॥ క ॥
పతికోరిన ట్లుకాన్పం। బతులితమతిననప భీతుచ
యునస్మాగో। న్నతి గొంచించునతండిల। పతికింత
టే కెమ్రాయియం నిష్ఠలగలదే ॥ ౫౨ ॥ క ॥ తనయి
ష్టానిష్టంబుల। మనమున వలపోయు టుడిగిమగని
తలంపే। యనువుగ నమచూచూ। ప్పున మెలగె
డు మెలతహర్షి పూర్తిగొందున్ ॥ ౫౩ ॥ క ॥ ధవు
డాజ్ఞొండనతేని। న్య సకాములొందక సుగుణ

ములదనరిము । కుక్కువనెల్లవారు మేలన । గవసుధ
మెలగుసతియెందు గాంచునుకీర్తిన్ ॥ ౫౪ ॥ క ॥ పురు
షునియుద్యోగమునకు । గలవనుకాలముగ ౙ ।
నులుగాపించుతలో । దరిసేదజికము నెఱుగిక । సి
రిగలిగిసుఖించు నెంము జెందిన వేడ్కన్ ॥ ౫౫ ॥ ఆ
గీ ॥ వారపోషణేచ్ఛ దగిలి పెక్కుతెరువుల । నుబురు
షుడుట్టిభర్తమనము । పగల బోగుల దినగుడసిత
యుభయలోక । బాహ్యాయంత్రమహిత పాపములు
॥ ౫౬ ॥ ఆ - గీ ॥ పతిదరిద్రుడయిన బ్రహ్మఘ్నుడై
యినగొరి । భర్తృదయినసతిని ఘక విభవు । ము
ఖ్యకాంతు జేయు పోలు పత్రువెంచెంగ । ఘన్మపర్తన
మున దనరుసతికి ॥ ౫౭ ॥ క ॥ మగవన్యులతో భాషిం
। పగదోడ్పడుట భుజియింప బలుకుట లేమిం । బో
గడిన మయిమాఱుచుటయును । పగనుయశము
గోరునట్టి తరుణులకెంచున్ ॥ ౫౮ ॥ క ॥ ప్రియుడ
లిగితన్ను దిట్టిన । భయమునుగలిగి యుహయెదురుప
లుకకయెప్పుడున్ । నయమార్గంబున మెలగెడు
నయమహితహితార్థసిద్ధినయిభరియిత్రిన్ ॥ ౫౯ ॥ క ॥
పెనిమిటి మన్ననగన్వం । బున గోఱంచుటను క్షే

దముఁబొందింపసిజ । వ్వసియుతని మనములోఁగాని
పసులిపఁ గాజులు వేయుపలుకులి కేలా ॥ ౬౦ ॥ తే-గీ
పతిగొనిలయొడసుప - కారపడనిగాఁగ ।సలవఱు
చు తేప తేమలఁ పల్ప్రోడి । యతనితోఁగూడిసౌ
ఖ్యంబు లనుభవించు । సప్వమంగళగతి బున్యాసతు
లనోగసు ॥ ౬౧ ॥ తే - గీ ॥ పతియకార్యంబు సేసె
డిపట్లుపసి । పగపతఁ వేడ మన్నింపదగునుగాని
నే [illegible] మొసగొన్ని పహాత్రవార్య । కలనదేర్ప
గ [illegible] ॥ ౬౨ ॥ క । తపణికివారుగం
[illegible] । [illegible] గాప్రసదీనం ।
[illegible] కాంతి [illegible] । [illegible] కప్పు
[illegible] ॥ ౬౩ ॥ క ॥ తన యింటిమర్త
మొసిలను । [illegible] చేయుటకిం [illegible] వేఱొక శేకా
ప్రసి [illegible] । [illegible] హాంతి తాప ముందక
[illegible] ॥ ౬౪ ॥ తే - గీ ॥ ప్రాప్తిపంపేలు దుఃఖ
[illegible] । జేప్పటావిగ గలకయి సేతల
షిపు । [illegible] జేయు జెప్పుగాన । జేయ
[illegible] ॥ ౬౫ ॥ ఆ - గీ ॥ మ
[illegible] । కొండబెట్టదల

[illegible]కుమతియువతి। యచిరకాలమున సయపకీర్తి
నొందిను। ర్దశల గుంపుజగమున్ ద్దిట్టి॥ ౬౬ ॥ తే
గీ॥ వలచినప్పుడు [illegible] నిపస్తువులను। గోరిముస
మున్న కనుగొనికూర్చిపదిల । [illegible]
[illegible] దక్కు । నెల్లకాలంబు లంమను సెలమి
నొంను ॥

౬౭॥ తే. జ॥ జనులు [illegible]
తల్లియని పెక్కుగతుల [illegible]
ల। పాలు జదివించి [illegible] తే గీ [illegible]
నంగళివ దలగట్టి। [illegible]
తవ్వాయు నాపదయును । [illegible]

౭౦ తే - గీ। [illegible]
[illegible] కృతజ్ఞతయు [illegible]
[illegible] కాంతవాక్కి [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] కులము
[illegible]
[illegible] యకులములకు [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] గుణముల [illegible]
[illegible] జనులనయము [illegible]

౨౫॥ క॥ ఆశాత్మ... బనదను గాపాడ నగినుష్యా... [illegible]
గోపాదిగుణములహృదయ । తాపమునొందింప జనదుతరుగుణ [illegible]
౨౬॥ తే గీ॥ మంచిగుణములుగల కాంత మహిని గురుతనొందనొందుచున్న
కాయ చెందమెందు । దుష్టయగుణేసారకాయ దొరశిపిదప । [illegible]
లంబులయినొ... మ॥ ౨౭॥ క॥ కేచ్ఛమున్సావయవములవ్యా... [illegible]
నుమరిలు చెందముదొ ... ౦। దుచ్ఛవిషయములవలనను [illegible]
చు... ౨౮॥ తే గీ॥ ఎవ్వరేమాటలాడిన [illegible]
... తెగు మాటలాడినను । హితులేవ్వారు లేకుండ [illegible]
మెలగనేర్చి ... ముఖంబు ౨౯॥ క॥ తనునిందించి [illegible]
... మెదటనువలు [illegible]
గుణ... ౩౦॥ క॥ ఎలుకగలిగి [illegible]
... ముల్ । మనుజకసమతంగ [illegible]
... ౩౧॥ తే గీ॥ ఎట్టివటి [illegible]
... గుణముల [illegible]
లంపదిమంది । ... గాంచుకీర్తి ౩౨॥ [illegible]
... పాలింబుకవియందు [illegible]
ము । ... ౦యునను । ... దేతే పొ [illegible]
... ౩౩॥ తే గీ॥ మతికినుబ్బ... గుతిలపడుట। [illegible]
... గౌరవించి [illegible]
... ౩౪॥ ... తొలుతసర్వసమత [illegible]
... నొసలు మాటచిలిరుగుణ [illegible]
ధర్మకాయమున ... ౩౫॥ క॥ మనమునదన [illegible]
... గుణములు ... మనమునకు [illegible]
... ధర్మముల ... ౩౬॥ క॥ [illegible]
తేజం బనుచ్చ ... జనులం [illegible]
మనయాయుతు ... ౩౭॥ తే గీ॥ [illegible]
చింతలుదనబుద్ధినూన । మా... ప్రధాన కారణముయు [illegible]
... మునకధనముగ ... కాంతవృద్ధయు [illegible]
క॥ తనకంట నెలుక ... మనమును దలపోయుతేక [illegible]
... ద్వి... మనుగ... [illegible]

[illegible] యనిట్టిది [illegible] । [illegible] ।
[illegible] । [illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ! [illegible] శుభ । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] ఫలములందు [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] ।
[illegible]
[illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible]
[illegible] కరణము [illegible]
[illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible] ముపిఫిన [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ముఖ [illegible]
[illegible]
[illegible] । [illegible]
[illegible]
[illegible]

ధరణిపత్యజతియగు [illegible] పుడు. ౧

—:*: సంపూర్ణము. :*:—

ప్రకటన.

గోదావరిజిల్లా కాకినాడ [illegible] 1862 సం [illegible] యుండు శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాసాగర ప్రెస్సు [illegible] నప్పటినుంచి అనేకరకముల ఆంధ్రగీర్వాణ గ్రంథములు ముద్రించి విక్రయించుచున్నారము మావద్దగ్రంథములు [illegible] పుస్తకముల జాబితా ఉచితముగా పంపబడును. [illegible] 0—0—6

మంగు, వేంకటరంగనాథరావు.

[illegible], గోదావరిజిల్లా, కాకినాడ.